

Dominee of koopman?

Terwijl de publiciteitsmachine van het Nederlands Bijbelgenootschap volop bezig is om de aandacht voor de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV) warm te houden, is er toch ook een auteursrechtelijke kant aan de NBV. Daar kwam ik achter toen het Antifonenboek (zie pagina 16) van Wim Kusee moest worden gemaakt. Voor de gebruikte 80 bijbelverzen werd een stevige rekening gepresenteerd. Dat maakte mij nieuwsgierig naar het gebruik van bijbelteksten in kerkblad of liturgie. Dus deed ik een rondje langs de drie belangrijkste uitgevers, met de vraag hoeveel geld verschuldigd is voor de opname van het bijbelgedeelte van die zondag.

De Katholieke Bijbelstichting reageerde meteen: tot 50 verzen mogen zonder voorafgaande toestemming worden afgedrukt en zonder kosten, mits er sprake is van een juiste bronvermelding, geen wijzigingen in de tekst en het incidentele gevallen betreft, "voor structureler gebruik moet een aanvraag worden ingediend die wij in alle mildheid zullen behandelen".

Jan de Vlieger van Skandalon liet weten dat voor de Naardense bijbel nog niet een echte regeling was, maar kon zich heel goed vinden in de regels zoals de KBS die hanteerde.

Het Nederlands Bijbelgenootschap had er duidelijke

meer moeite mee, want pas na vier weken kwam het verlossende woord. Voor gebruik van de NBV in het kerkblad kon toestemming worden gegeven, maar daarvoor werd dan wel een bijdrage van 100 euro per jaar in rekening gebracht.

Het is maar zeer de vraag hoeveel redacteurs en liturgen hiervan op de hoogte zijn. Maar het maakt wel duidelijk dat 'je kan het toch zo van Internet downloaden' niet wil zeggen dat het dan ook zonder vergoeding gebruikt mag worden.

En hoe zat het ook al weer met de liedjes in de liturgie. Daarvoor bestond de Stichting Licentie van Continental Sound. Dat is echter overgegaan naar CCLicentie in Hoofddorp. Door daar een contract te sluiten mogen liederen worden gebruikt in liturgie, geprojecteerd vanaf transparanten, ja, zelfs worden opgenomen in een zelf samen te stellen liedbundel in de eigen gemeente. Een gemeente met een gemiddeld aantal bezoekers van 250 personen betaalt daarvoor 213 euro per jaar. Een koopje, als je bedenkt dat de overname van een lied in een eigen bundeltje al snel bij kerklied-uitgevers op 75 euro per stuk komt.

En daar zit nou precies het probleem: alhoewel de lijst van CCLicentie indrukwekkend is, ontbreken de grotere uitgeverijen en schiet je er niet veel mee op....

los €4,00

voorjaar
2005
jaargang 15
nummer 1

contact

met mensen in en rondom kerk en parochie

2. Samen eten
2. Fax cadeau
3. Gouden regels
4. Persberichten
6. Tien beloften
6. Kinderdienst
6. Catechese
6. Stille wand
7. Liturgie
7. Samenkomst
8. Gesprekskring
9. Opvoeders
- 10 Met één been...
- 11 Kirchentag
- 14 Herdenken
- 15 Kennis maken
16. Op het prikbord

Samen eten als sacrament

Op 8 mei viert Europa de bevrijding, dit jaar is de capitulatie precies zestig jaar geleden. Die dag van bevrijding moet gevierd worden als een dag van nu, bevrijding van onvruchtbaar wantrouwen. De verharding van de maatschappij is een ernstig probleem en bedreigt de toekomst. Daar kunnen we wat aan doen door gastvrije maaltijden te organiseren, te beginnen op 8 mei.

Gastvrijheid is de kern: samen eten verbindt. Aan tafel raak je eerder echt met elkaar in gesprek. Een vraag als 'wie wil er thee?' kan niet zonder reactie blijven. Het is mooi als gewoon een paar burens bij elkaar te gast komen. Vanuit kleine ontmoetingen kan veel opbloeien. Uiteindelijk gaat het om heel simpel en solidair breken van ons brood. Daar hoeft geen priester of imam of dominee aan te pas te komen, maar dat mag natuurlijk wel. Samen eten, dat is op zich al een

www.kerkboek.nl is een initiatief van Stichting Docete en de tien Protestantse Dienstencentra, waar documentatiecentra zijn ingericht voor bezoek.

sacrament. Opdat we elkaar in de ogen kijken en iets van de ander in onszelf herkennen.

Ik teken voor de joodse manier van communiceren. Je zegt wat je voelt en denkt, maar geeft ook alle ruimte aan de ander. Doorpraten tot je erbij neervalt, maar met grote oren aan je hoofd. Zo worden conflicten zinnig. En kan je er samen uitkomen."

Hoe het verder gaat, na de maaltijd is afwachten. Er komen vast meer initiatieven uit voort. Een Islamitische school nodigde ons uit voor het suikerfeest. Gelukkig zijn er initiatieven in veel wijken en buurten. GroenLinks stelde ooit 'groetzones' voor. Prima. Zelf groet ik ook iedereen, maak een praatje met kassameisjes of met een groepje hangjongeren, die mijn wagentje als leunstoel gebruiken.

Fred Keesen

www.keesen.web-log.nl
fred@keesen.nl

www.kerkboek.nl

Deze Internetboekhandel wordt niet alleen veelvuldig bezocht om boeken te bestellen, maar vooral ook als zoekmachine voor boeken over een bepaald onderwerp. Doordat aan een groot aantal boeken trefwoorden zijn toegevoegd, is het mogelijk om het boekenbestand te raadplegen via deze trefwoorden-index. Het trefwoord 'pastoraat' levert nu 142 'hits' op, die ook zijn te printen. Misschien is deze gebruiksmogelijkheid wel interessant genoeg om er een stukje in het kerk- of parochieblad over te plaatsen.

Een fax is een reuze handig apparaat: even een illustratie, schets, liedje of foto laten zien, het kan allemaal en op het tijdstip dat mij als afzender schikt. Het enige bezwaar is dat ik veel met mensen uit de kerken werk, die als particulier geen fax hebben, daarvoor is het nét even te duur. Daarom wil ik iedereen die er belangstelling heeft een fax cadeau doen, een digitale fax wel te verstaan.

U krijgt dan een telefoonnummer en als daar een fax naar wordt verzonden, wordt dat gedigitaliseerd tot een email en gaat naar je mailbox. De fax is als een bijlage, als een plaatje bijgesloten. Reuze handig! Het kost helemaal niets en je hoeft er zelfs geen abonnee van Planet (die biedt die service aan) voor te zijn. Gewoon een email met uw naam en dan komma gevolgd door het emailadres naar contact@narratio.nl is voldoende en binnen een week of twee werkt het!

Tien gouden regels

'Vierblad', het blad van vier r.k. parochies in Doetinchem, bestaat dit voorjaar 25 jaar. Ter gelegenheid daarvan bracht de redactie een jubileumnummer uit met onder meer een bijdrage door Peter van der Ros en Daan van der Waals met 'tien gouden regels voor een parochieblad'. Omdat deze 'gouden regels' ook voor andere kerkbladen opgaan, laten we ze hieronder volgen. Het spreekt vanzelf dat in plaats van 'parochie(blad)' ook 'gemeente(blad)' kan worden gelezen.

- 1 Zorg voor een totaalproduct met voldoende evenwicht in meditatie, ontspanning, nieuws en diepgang ('m.o.n.d.').
- 2 Een parochie is meer dan een organisatie; ze is geloofsgemeenschap. Daarom moet het in het parochieblad (ook) over geloof gaan.
- 3 De kerk bestaat uit mensen. Het persoonlijke verhaal is daarom wezenlijk. De lezers zijn daarin meestal ook eerder geïnteresseerd dan in het officiële kerknieuws.
- 4 Geschikte werkvormen hiervoor zijn onder meer het interview, de column en de reportage. Ook rubrieken waarin mensen iets over zichzelf kunnen vertellen: 'mijn lievelingslied'; 'mijn mooiste kerstnacht'; 'tien vragen aan...'
- 5 Ook meer informatieve stukken kun je een persoonlijke toets geven. Door een woordvoerder sprekend in te voeren, door een treffend citaat in de kop, door landelijke informatie naar het plaatselijke gebeuren toe te brengen, door te beginnen met een voorbeeld of een verhaal.
- 6 Geef een redactie ruimte om haar eigen invulling te geven aan het blad. Zit er als parochiebestuur of pastor niet te veel boven op. Beperk de creativiteit niet, maar bevorder haar!
- 7 Verschillende meningen die binnen de kerk leven mogen en moeten aan bod komen, op een evenwichtige manier. Vooral door als redactie initiatieven te nemen en diverse meningen tegelijkertijd en gelijkwaardig te presenteren. Maar je kunt natuurlijk ook uitdagende artikelen plaatsen, mits voldoende 'open' naar anderen, om zo reacties uit te lokken.
- 8 Denk niet te veel in segmenten. Een gezamenlijk kerkblad moet vooral de gezamenlijkheid naar voren brengen en belangstelling wekken voor wat buiten de eigen 'club' speelt.
- 9 Timmer het blad niet vol met rubrieken. Houd ruimte voor losse artikelen en breng de actualiteit op een pregnante manier naar voren.
- 10 De kerk is niet alleen plaatselijk. Dus moeten gebeurtenissen in de landelijke en de internationale kerk ook naar voren komen. De tegenwerping 'als men die dingen wil lezen, leest men maar een ander blad' gaat niet op. Voor veel lezers is het parochieblad hét verbindingskanaal – vaak het enige – met 'de' kerk!

Peter van der Ros en Daan van der Waals,

Ouderlingenblad

Het ouderlingenblad van december 2004 was gevuld met artikelen over 'Kerk en media'.

Arie Romein beschrijft de christelijke presentie in de media: wat doet de kerk met de media en wat de media met de kerk. Otto Sondorp klaagt dat de kerken nog niet begrijpen dat het eigene van de kerk is om ook in media-land te zoeken naar pastoraal en missionair nieuwe uitdagingen. Wim Koole laat zien hoe de televisie aanknopingspunten kan aandragen voor pastorale bezinning en troost. Annemieke Parmentier laat zien hoe zij in haar werk bij het IKON-pastoraat nazorg verleent. Lutsen Kooistra (FD) vertelt wat de rol is van de christelijke pers, een orientatie op de eigen wortels. Ten slotte besluit het blad met de bijdrage van Daan van der Waals, die een tienpuntenplan presenteert voor de marketing van de PKN.

Het ouderlingenblad is als los nummer na te bestellen bij uitg. Kok, Postbus 5018, 8260 GA Kampen, tel. 038 339 25 78 en kost 3,60 per exemplaar.

Peter van der Ros en Daan van der Waals verzorgden de afgelopen jaren onder meer de cursus 'Een kerkblad dat boeit'. Daaraan namen elk seizoen zo'n 25 tot 50 personen deel uit allerlei gemeenten en parochies.

Tips voor persberichten

Wie op een goede manier de krant, het huis-aan-huisblad en andere media in de omgeving wil bereiken, heeft aan de techniek van het persbericht beslist niet voldoende. Directe contacten zijn minstens zo belangrijk. Toch is het persbericht, waarin de voornaamste informatie over een onderwerp wordt gepresenteerd, wezenlijk voor een goed publiciteitsbeleid. Zo'n bericht heeft de functie van informatie *aan* journalisten, die dus door hen als basis kan worden gebruikt, maar ook van een kant-en-klare tekst, die men desgewenst zo kan plaatsen. Vooral bij huis-aan-huisbladen zal dit laatste vaak het geval zijn.

Wil je hierin succesvol zijn, dan is het goed een aantal regels en tips in acht te nemen. Er gaat namelijk op dit terrein eerder iets fout dan goed. Van alles wat op redacties binnenkomt is er vaak maar een (klein) deel dat echt tot de kolommen doordringt. Om diverse redenen kan kopij 'sneuvelen', niet opgemerkt worden, verwarring veroorzaken of geïrriteerd terzijde worden gelegd. Bezint dus eer gij begint...

Onderstaande tips zijn ontstaan uit mijn eigen ervaring en uit die van collega's, zoals ze onder meer in verschillende publicaties zijn verwoord. Met dank dus aan vakbroeders en -zusters geef ik hieronder een checklist voor PR-werkgroepen en publiciteitsmensen. Ook voor de publiciteit in 'eigen' media, zoals het kerkblad of een nieuwsbrief of een website, zijn veel van deze tips wellicht handig.

- Laat alleen een persbericht uitgaan als er *nieuws* te melden valt. Hoe bescheiden misschien ook. Geen nieuws, dan ook geen persbericht.
- Vermeld *datum en plaats*.
- Stuur het bericht op *de dag van de datum* weg.
- Zet er *PERSBERICHT* boven.
- Geef antwoord op de vraag wat de *nieuws-waarde* is. De nieuws-waarde van een kindervakantieweek die elk jaar wordt gehouden, is niet dat hij ook dit jaar wordt gehouden, maar dat ditmaal een goochelaar zijn kunsten komt vertonen. Zet dat dan ook vooraan en in de kop.
- Zet er een *pakkende kop* boven. Kan ook een citaat zijn. Kop moet de inhoud dekken maar mag wel slechts één aspect eruit lichten. Werkwoorden en lidwoorden kun je weglaten. Dus bijvoorbeeld: **Pastor: 'Mooiste dag van mijn leven'**.
- Kop kapitaal zetten of vet. Vaak is de combinatie van een kop met een ondertitel of bovenkop (chapeau), veelal cursief gezet, handig, want daarmee verschaft je extra informatie. Voorbeeld: *Priesterjubileum groots gevierd*, en daarna het citaat. Het is ook een manier om aanhalingstekens te vermijden. Dus bijvoorbeeld: *Pastor X bij viering van priesterjubileum*: (chapeau), en dan: **De mooiste dag van mijn leven** (kop).
- Geef al meteen in de inleiding/de eerste alinea antwoord op vragen als: *Wie? Wat? Wanneer? Waar? Waarom? (de vijf W's) Hoe? Welke bron?*
- *Hak het bericht in mootjes* en bouw het op met eerst de voornaamste informatie en daarna achtergrondinformatie of details. Markeer dit met witregels en/of tussenkopjes. Dit komt de overzichtelijkheid ten goede. Bovendien maakt het een journalist gemakkelijker om slechts een deel mee te nemen, als dat vanwege ruimte nodig is. Men noemt dit ook wel de 'oprolbaarheid' van het persbericht.
- *Veronderstel niets bekend*. Dus nooit: 'Zoals bekend...' Ga uit van de lezer voor wie niets bekend is. Verwijs dus ook niet naar eerdere gebeurtenissen of publicaties.
- Formuleer *kort en nauwkeurig* maar ook *puntig en kleurrijk*. Geen formele stijl, zoek naar het markante, gebruik geen jargon, verplaats je in de situatie van de gewone lezer. Geef speciaal aandacht aan begin en eind van een zin. Formuleer positief en actief: geen passieve werkwoordsvormen, en liever geen ontkenningen, laat staan dubbele.
- *Nooit langer dan een A4-tje*. Als een journalist of een lezer meer wil weten, meldt hij/zij zich wel. Eventueel een bijlage toevoegen.
- *Geen lange zinnen*, hak liever een lange zin in tweeën.
- Let op *goed gebruik van de Nederlandse taal*, geen taal- en spellingfouten.
- *Spel namen correct*. Gebruik spaarzaam 'de heer' of 'mevrouw'. Voeg een voornaam of initialen toe, eventueel een titel. Wees hierin consequent. Dus niet eerst: de heer P. Jansen, en even later: Jos Pieterse.
- Houd de tekst *informatief*, niet allerlei oordelen of commentaar door de informatie heen weven. Een persbericht is geen reclame of propaganda. Dus niet: 'Het dekenale bestuur heeft met afschuw kennis genomen van het verwerpelijke kabinetsbesluit om...' Ook niet: 'Stort uw bijdragen op gironummer...'
- Vermijd *superlatieven en onnodige toevoegingen en uitweidingen*. Dus niet: '...in de

prachtige historische en om zijn glas-inloodramen wereldvermaarde Sint Jan...', maar gewoon: '...in de Sint Jan...'. Ook niet: 'Voor de kerkenraad is dit voorstel volstrekt onaanvaardbaar', maar: 'Voor de kerkenraad is dit voorstel onaanvaardbaar', nog liever: 'De kerkenraad wijst dit voorstel af'. Of woorden van gelijke strekking.

- *Citaten* in de tekst vergroten de aantrekkelijkheid. Laat dus de pastor, de dirigent, de diaken enzovoort aan het woord ter ondersteuning van de boodschap. Die persoon heeft het citaat niet zelf te leveren, maar overleg is natuurlijk gewenst.
- *Aanhalingstekens* alleen gebruiken bij een citaat.
- Cursiveer *titels* (denk aan een boek of tijdschrift) en *vreemde/buitenlandse woorden*.
- *Geen afkortingen gebruiken*. Dus niet: 'etc.' of 'o.a.'. Ook niet PKN, RKK en dergelijke. Wel kun je een afkorting in de tekst gebruiken als je eerst de naam voluit hebt geschreven. Dus eerst: Protestantse Kerk in Nederland, daarna: PKN.
- *Getallen en cijfers* uitschrijven. Vanaf meer dan drie cijfers worden weer cijfers geschreven (23 in plaats van drieëntwintig).
- Geef *maanden* met hun naam aan en niet met een cijfer.
- Voeg zo nodig een '*Noot voor de redactie*' toe. Hier kunnen de gegevens van een contactpersoon (naam, functie, adres, telefoonnummer, emailadres) worden vermeld voor nadere informatie. Ook bijvoorbeeld de vermelding dat een tekst per email beschikbaar is of dat een folder of brochure kan worden nagezonden.
- Zorg voor *bereikbaarheid* na het versturen van het persbericht. Houd dus telefoon, email enzovoort in de gaten. Dit geldt ook voor anderen die 'op de achtergrond' aanwezig moeten zijn voor nadere informatie. Bereid je voor op alle vragen die kunnen worden gesteld; ken de inhoud van het bericht uit het hoofd. Houd in principe één PR-contactpersoon voor deze persinformatie aan, om 'uit elkaar spelen' en verwarring te vermijden.
- Wil je een *embargo* (=publicatie ophouden tot een bepaald tijdstip) opleggen, zet dan duidelijk EMBARGO boven het bericht met vermelding van datum en tijd. Doe het alleen als het absoluut noodzakelijk is.
- *Begeleidende brief is onnodig*. Alle informatie hoort in het persbericht zelf te staan.
- Verzending *per gewone* post kan de attentie vergroten. Veel redacties willen echter berichten liever *per email* ontvangen. Laat in dat geval de tekst in de email zelf staan. Logo, foto's kunnen veel tijd kosten en irritatie wekken. Wees daar dus selectief in. Laat

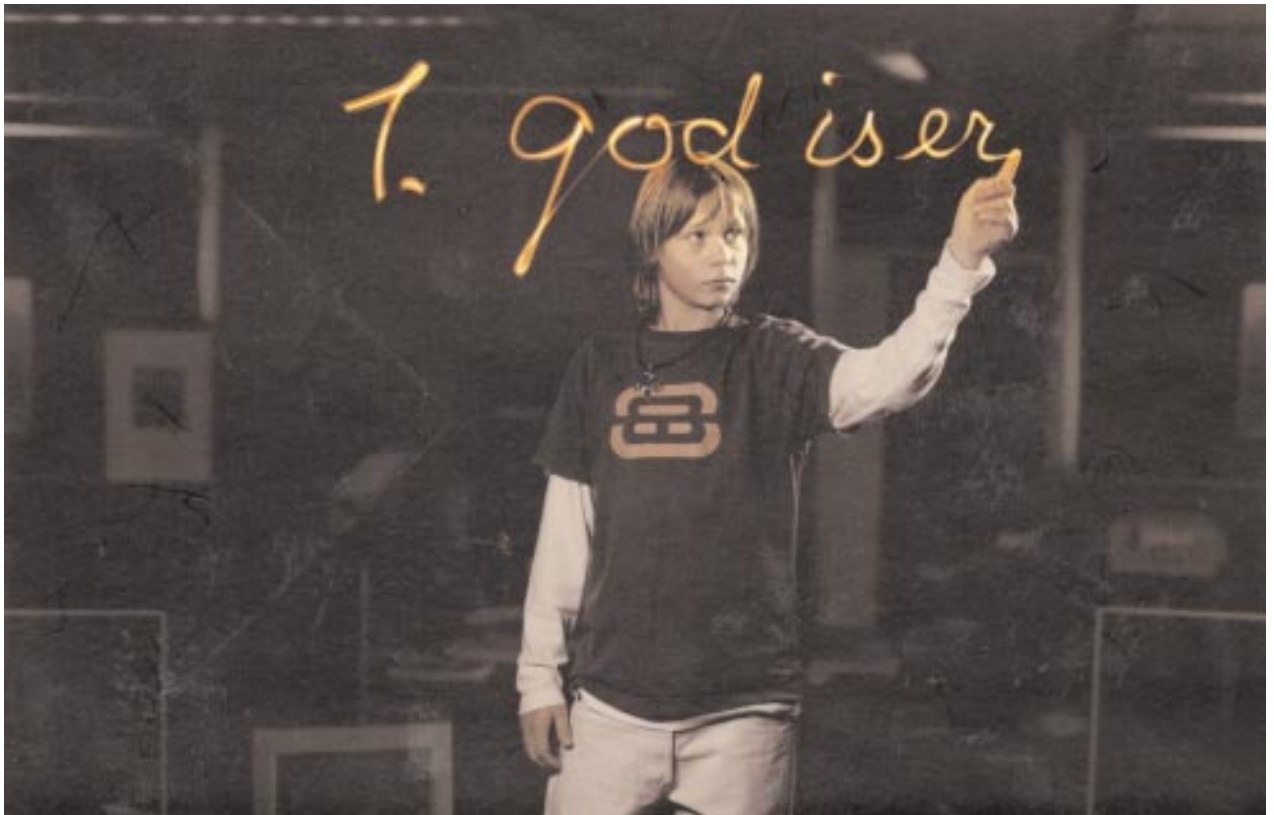
niet zien wie de andere ontvangers zijn. Hoe meer ontvangers, des te minder aantrekkelijk het bericht. Noem de naam van de kerk als afzender, niet die van een persoon. Zet bij 'onderwerp' of 'subject' de kop van het bericht of bedenk een andere korte omschrijving. 'Persbericht' is weinig zeggend. Ook hier geen begeleidende brief, ook niet boven de tekst van het bericht.

- Voor een *persuiteding* of een *informatiepakket* is de gewone postverzending uiteraard aan te bevelen.
- Als verzendmogelijkheid lijkt de *fax* weer enig terrein te winnen, juist omdat dit medium tegenwoordig minder wordt gebruikt. De informatie kan daardoor eerder opvallen.
- Communicatie met media in de directe omgeving is soms gebaat met een *persoonlijke benadering*. Even langs gaan, een onderwerp toelichten, overleggen over alternatieven of redactionele wensen of zo maar wat bijpraten kan handig zijn. Uiteraard wel met mate, want redacties hebben het vaak druk.
- Bij postverzending *de naam van de journalist* voor wie het bestemd is op het bericht of de envelop zetten. Is die naam niet beschikbaar of kan het onderwerp door diverse mensen behandeld worden, wees dan duidelijk in de adressering. Geef een specifieke redactie aan of iets wat als zodanig kan worden opgevat, bijvoorbeeld 't.a.v. de stadsredactie', 't.a.v. de streekredactie', 't.a.v. de nieuwsdienst', 't.a.v. de redactie kerk', 't.a.v. de redactie jeugdru-briek' enzovoort.
- Geef veel aandacht aan het *opzetten van een database* waarvan bij gelegenheid gebruik kan worden gemaakt. Dus adressen en contactpersonen van de diverse media verzamelen. Vergeet hierbij ook niet de internetredacties en de kabelkranten. In sommige gevallen kunnen ook landelijk verschijnende dagbladen en omroepen en gespecialiseerde tijdschriften in aanmerking komen voor een mailing.
- *Telefonische follow-up* loont vaak de moeite. Dus de volgende dag of enkele dagen later even bellen of men het bericht heeft ontvangen, of er toelichting nodig is en of men er iets mee doet. Als dat niet zo is, niet meteen teleurgesteld afhaken, maar doorvragen, want dat kan zinvolle informatie opleveren voor de toekomst.
- Soms is het zinnig om met een redactie af te spreken dat je *zelf zorgt voor een artikel, verslag of interview*. Bij voorkeur natuurlijk digitaal aanleveren. Voor dergelijke 'journalistieke' bijdragen gelden in principe dezelfde regels als voor het persbericht.

Voor dit overzicht is onder meer geput uit 'Een boodschap aan mensen' (Narratio Gorinchem, 1998), 'Kerk in de markt' (Narratio Gorinchem, 2002) en 'Persberichten schrijven in 20 stappen' (Berend Schilder, Kluwer Deventer, 2003). Zie ook: 'Kerk Pers & Praktijk, syllabus over lokale kerken en media', PCN Hollandsche Rading/Van der Ros Communicatie Deventer, 2004. De syllabus is te bestellen bij Daan van der Waals, PCN, Tolakkerweg 23, 3739 JG Hollandsche Rading, pcn@introweb.nl, telefoon 035-5771895.

Daan van der Waals

Tien beloften

een eigentijdse hertelling van de Decaloog, gemaakt voor de KRO en gebruikt om de komende tijd inhoud te geven aan het thema 'het gevoel dat je wilt delen'.

De vorm waarin de Tien Beloften worden gepresenteerd, maken ze ook goed bruikbaar voor een geloofsgesprek, in verschillende situaties en opzet.

neer de in de kerk of op school gebruikte methode de Decaloog aan de orde stelt. Mocht er dan niet worden gekeken naar verschillende vertalingen of gevraagd worden naar een persoonlijke betekenis van catechisant of leerling, dan kan van de onderstaande suggesties mogelijk gebruik kunnen worden gemaakt.

... in de kinderdienst

Het Oecumenisch Leesrooster van de Raad van Kerken heeft in de periode van 15 januari tot en met 26 februari 2006 een alternatief rooster over Deuteronomium. Dat gaat over de wetten, maar is voor kinderen niet makkelijk. Daarom heeft de redactie van Bonnefooi, werkschrift voor kinderdienst en gezinsviering, besloten die zondagen te besteden aan de Tien Woorden en daarin ook plaats te geven aan beeldmateriaal en teksten van de Tien Beloften. Een los nummer van Bonnefooi met dit materiaal kost 14 euro en is te bestellen op www.kinderdienst.nl

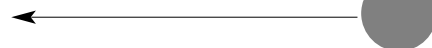
... in de catechese/het voortgezet onderwijs

Het beeldmateriaal kan worden gebruikt wan-

... als 'stille wand'-discussie

Hang de posters of kaarten op in een ontmoetingsruimte van de kerk. Leg daarbij een aantal blokjes met zelfklevende MeMo-blaadjes en pennen. Laat de mensen in een dienst of via het kerk/parochieblad weten, dat zij op de afbeeldingen, teksten en op elkaar kunnen reageren door commentaar op die blaadjes te schrijven en dat bij de posters of kaarten te plakken. Na ongeveer een maand, of als er voldoende commentaar is binnengekomen, kan er (bijvoorbeeld na een kerkdienst) een rondgang worden gemaakt om te kijken welke reacties er zijn gekomen, eventueel met commentaar/discussie van de deelnemers.

Er kan ook een speciale avond worden belegd waarin dit wordt gedaan, zeker als er veel is gereageerd.

... als meditatie moment in liturgie of wekelijkse ontmoeting

Na een korte uitleg over ontstaan en werkwijze, wordt gevraagd voor de volgende bijeenkomst over de eerste belofte – die wordt voorgelezen of met de dvd vertoond - na te denken, je te laten inspireren en je gedachten kort op papier te zetten. De afbeelding kan worden afgedrukt in het kerkblad, op de website worden gezet of gewezen worden op de kaartenset. Een kaart kan thuis worden neergezet op een goed zichtbare plaats, met een pen erbij om op de achterkant persoonlijke gedachten, gevoelens of vragen te schrijven of een persoonlijke aanvulling van de tekst.

Een aantal van die aantekeningen (of de hele kaart) kan worden meegenomen naar de volgende bijeenkomst. Daar wordt de tekst van de belofte herhaald en de reacties kunnen mondeling worden ingebracht, of in een kerkdienst van te voren worden ingeleverd en daar wordt door de voorgang(st)er een (anonieme) impressie van voorgelezen. Na het in een rustig tempo (op)lezen van de reacties, kan een stilte moment worden afgesloten met het zingen van het lied De Tien Woorden (zie www.kerkboek.nl). Eventueel kunnen de reacties op een prikbord komen, waar iedereen na afloop langs kan lopen.

Dit meditatieve moment kan in die tien weken

liturgisch de plaats krijgen van de Decaloog of de geloofsbelijdenis; bij bijeenkomsten van verenigingen, groepen, vergaderingen, tot zelfs de wekelijkse repetitie van de cantorij, kan het dienen als een afsluitend ritueel.

... in gesprekskring, vrouwenvereniging of toerustingsavond

De gespreksleid(st)er kan goede informatie krijgen in het boek 'Tien klinkende Woorden' van ds. Wim R. van der Zee, waar naar wordt verwezen op verschillende plaatsen in deze verwerking, incl. de betreffende pagina('s) in dat boek. Al naar gelang de groep en bijeenkomst kan alles in een samenkomst worden gedaan of worden gesplitst in twee stukken (intro en Beloften 1-4 de eerste keer; Beloften 5-10 en afronding de tweede keer).

Introductie

Begin de ontmoeting met het (laten) voorlezen van Exodus 20, 1-17 uit een aantal verschillende bijbelvertalingen (zie www.kerkboek.nl). Kies daarbij in ieder geval een oude, een vertaling uit de vorige eeuw, een nieuwe vertaling en een navertelling voor jongeren (BeeldSprak of Groeibijbel).

Vraag de mensen een keuze te maken welke tekst hen het meest raakt.

Ontstaan

Vertel of vraag of iemand wil vertellen hoe deze geboden zijn ontstaan. (vdZ 10)

Op welke manier zijn die voor ons van belang geworden? (vdZ 11)

Er zijn drie benamingen: Tien Geboden, Tien Woorden, Tien Beloften, maakt het verschil hoe ze worden genoemd? (vdZ 12)

Is het toevallig, bewust dat er tien zijn? (vdZ 12)

Neem een vertaling, en laat twee mensen één voor één de protestantse en katholieke indeling oplezen (zie bijlage en vdZ 23-24). Leg uit hoe dat is ontstaan en waarom het nu wordt genoemd – er wordt gewerkt met KRO-materiaal met de katholieke indeling.

Beloften

De KRO heeft gekozen om met de Tien Woorden te werken en heeft hiervan een eigen vertaling laten maken. Vertel waarom de KRO dit gekozen heeft als thema, zie bijlage.

Waarom beloften?

KRO: In de KRO-vertaling ligt de nadruk niet op het dwingende van de oude Geboden-teksten, maar op de uitdaging die er voor iedereen van uitgaat. Geen bevel van bovenaf, maar een appèl op iedereen, een keuze die je vanuit jezelf doet. In de campagne wordt niet over 'geboden' gesproken, maar over 'beloften' – beloften ten opzichte van jezelf, je medemens, je schepper. Daarom, als voorbeeld, luidt het gebod 'Gij zult tegen uw naaste niet vals getuigen' in de KRO-campagne nu 'ik ben eerlijk'. En 'Gij zult niet stelen' is nu 'ik heb genoeg'.

Tien Beloften

Lees het eerste gebod helemaal en noem dan de eerste belofte en vraag om een reactie....
Is dit de kern, is dit voldoende?

Laat de afbeelding erbij zien. Mocht je de DVD hebben en een beamer, kan je ook het filmpje tonen.

Wat zie je?

Wat doet het beeld je, vraag reacties....

Past het bij de tekst?

Maakt de leeftijd van de schrijver nog iets uit?

Wat stoort je het meest?

Wat vind je het mooist?

Stel er staan drie puntjes achter de zin, dus je mag het afmaken, schrijf dat eens op.

Vraag wie de toevoeging wil voorlezen en laat een korte gedachtewisseling volgen.

Achtergrondinformatie (vdZ 16-30)

Herhaal dit telkens met de andere beloften (vdZ 31-102)

1 God is er

(Ik ben de Heer, uw God. Gij zult geen afgoden vereren, maar Mij alleen aanbidden en boven alles beminnen)

2 ik eerbiedig

(Gij zult de Naam van de Heer, uw God, niet zonder eerbied gebruiken)

3 deze dag is heilig

(Wees gedachtig, dat gij de dag des Heren heiligt)

4 ik respecteer mijn afkomst

(Eer uw vader en uw moeder)

5 ik wil leven

(Gij zult niet doden)

6 ik ben trouw

(Gij zult geen onkuisheid doen)

7 ik heb genoeg

(Gij zult niet stelen)

8 ik ben eerlijk

(Gij zult tegen uw naaste niet vals getuigen)

9 mijn liefde is puur

(Gij zult geen onkuisheid begeren)

10 ik ben dankbaar

(Gij zult niet onrechtvaardig begeren, wat uw naaste toebehoort)

Na de tiende belofte een samenvattend discussie met als inleidende vragen:

Het geheel overziende, wat vonden jullie van deze teksten en beelden?

Wie zou deze kaarten wel mee naar huis willen nemen om als inspiratie ergens neer te zetten? (zorg voor voldoende kaartensets om aan de mensen te verkopen)

Zou het jongeren ook aanspreken? mensen die niet meer in de kerk komen?

Wat vinden jullie van deze platen op billboards langs de toegangswegen van plaatsen?

Wat vinden jullie van de korte filmpjes of televisie?

Wat vinden jullie van het feit dat de KRO hiermee zo naar buiten komt?

Ten slotte, als ik de KRO namens jullie voor deze activiteit een schoolcijfer zou moeten geven, wat moet dat dan worden? (Noteer de cijfers en bereken het gemiddelde en stuur dat per email naar KRO Servicelijn HYPERLINK "mailto:business.affairs@kro.nl")

Als er tijd voor is, kan ook nog een verbinding worden gemaakt naar de Tien Woorden uit het joodse geschiedenisboek en het gedeelte uit de Koran (zie bijlagen)

Sluit af met het zingen van het Tien Woordenlied of als dat te moeilijk is, de Tien Woorden van Wim van der Zee (vdZ 12-13).

...in de geloofopvoeding, een kring van jonge ouders

Begin de ontmoeting met het (laten) voorlezen van Exodus 20, 1-17 uit een aantal verschillende kinderbijbels en populaire vertalingen als Beeldspraak, Groot Nieuws. (zie bijlage).

Vraag welke vertelling hen het meeste aanspreekt en waarom?

Weten ze nog uit welke kinderbijbel ze zelf zijn voorgelezen, hebben gelezen.

Heeft dat invloed? Vertrouwde woorden en beelden, plaatjes.. weten ze daar nog iets van.

Ga vervolgens verder met ontstaan en beloften uit bovenstaande schets, maar vraag daarbij telkens naar de twee slag: voor jezelf en voor je kind.

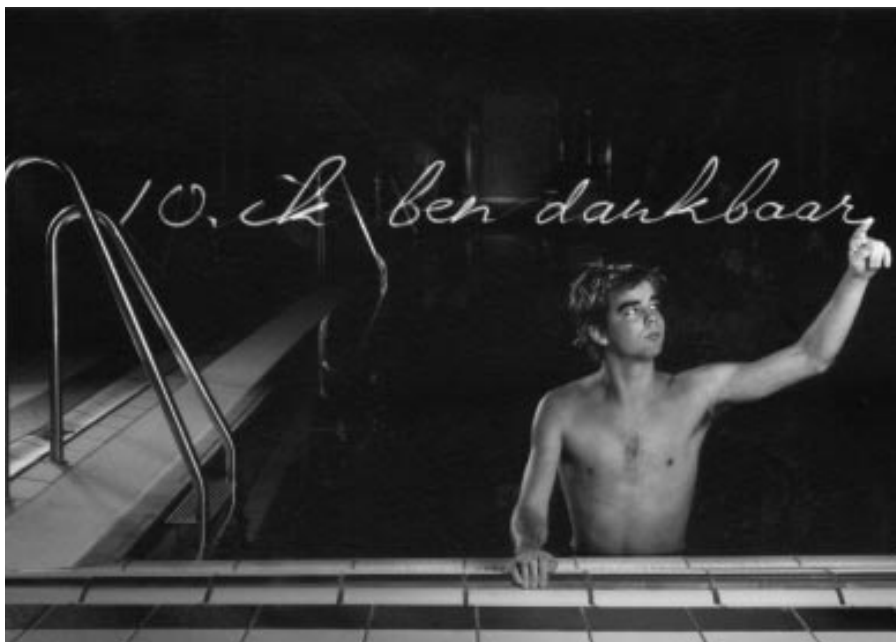
Bij de beloften kun je ook nog doorvragen of beeldmateriaal belangrijk is?

en of zulke kaarten ergens op een vaste plek in woonkamer of ... het geloofsgesprek kunnen bevorderen?

Materialen:

Er zijn posters die kunnen worden opgehangen in een schoollokaal of kerkelijke ontmoetingsruimte (voor catechese, jeugdwerk, gesprekskringen). Er is een dvd met afzonderlijk iedere belofte, om te gebruiken in een gesprek of tijdens de liturgie, en 'the making of...' over de achtergronden van de campagne en de manier waarop de films zijn gemaakt. Ten slotte zijn er tien grote kaarten (A5) voor individueel gebruik of als beeldmateriaal bij de gesprekken.

Posters en dvd zijn op aanvraag gratis verkrijgbaar bij de Serviceafdeling van de KRO.

Te gebruiken vertalingen:

Staten Vertaling (1637)
Lutherse vertaling (1896)
Petrus Canisius (1929)
NBG-vertaling (1951)
Willibrord (1978)
Groot Nieuws Bijbel (1982)
Naardense Bijbel (2004)
Nieuwe Bijbelvertaling (2004)

Jongerenbijbels:

Beeldspraak (2002)

Kinderbijbels:

Groeibijbel (2000)
Startbijbel (1989)
Het hoogste Woord (2003)

Wereldreligies:

Groot Vertelboek voor de Bijbelse Geschiedenis (1938)
De Tien Woorden, uit van Adam tot Ezra, joods geschiedenis boek (1955)
Koran (1953), hoofdstuk 17, 23-39

Lied De Tien Woorden, tekst Tom Naastepad, melodie Willem Vogel, uit: De Woorden gezongen (1982)

Deze verwerkingen zijn gemaakt door medewerkers van theologische uitgeverij Narratio te Gorinchem.

Op www.narratio.nl zijn ook de vertalingen als PDF zijn te downloaden.

De set van 10 kaarten kost 9,90; de beschrijving van verwerkingsmogelijkheden is gratis bij aanschaf van een set kaarten; Tien klinkende woorden kost 12,50; Bonnefooi Advent-Kerst 2005 kost 13,50, leverbaar vanaf september; Verkrijgbaar bij www.kerkboek.nl, postbus 8471, 3503 RL Utrecht tel. 030 2936807.

*bestelling tot 45 worden belast met €2,50 portokosten

Met één been in de kerk...

Voor wie het nog niet weet... "De stichting Leve de Kerk is een breed door kerken gedragen, oecumenisch initiatief, die beoogt plaatselijke kerken en parochies te helpen bij de vitalisering van hun geloofsgemeenschappen. Daartoe organiseert en onderhoudt de stichting de website www.idee-en-kerk.nl. Op deze site wisselen kerkbetrokkenen tal van creatieve ideeën uit, die nieuwe impulsen kunnen geven aan geloofsgemeenschappen. Een toespitsing van de doelstelling vindt plaats op de andere website van de stichting: www.opwegnaardeherberg.nl. Via deze site stimuleert de stichting parochies en gemeenten tot openheid en gastvrijheid.

Het zal duidelijk zijn dat de stichting voluit op het vinkentouw zat, toen het boek met de bovenstaande titel van Dr. Riet Bons Storm verscheen. De stichting "idee-en-kerk" was er als de kippen bij om een nieuwe rubriek te starten op haar website: www.idee-en-kerk.nl. Het werd een rubriek met diezelfde naam, omdat gastvrijheid een heel bijzondere betekenis krijgt als het gaat over mensen die nog maar (of: al) met een been in de kerk staan.

Religie biedt mensen de mogelijkheid hun leven te structureren. Het is een goed instrument om de tijd te (leren) beleven. Dat geldt voor mensen die met twee benen in de kerk staan en hun weekritme laten bepalen door de zondagsrust (in welke vorm dan ook), hun jaarritme door de grote voorbereidingstijden (advent en 40 dagen) met daaraan gekoppeld de grote feesten van Kerst en Pasen, en hun levensritme door grote scharniermomenten als: geboorte, huwelijk en dood. In het leven van jonge mensen zijn er nog wel meer aan te wijzen.

In heel veel katholieke parochies wordt vanuit de kerk aandacht besteed aan de overgang van de basisschool naar het middelbaar onderwijs. Voor menige parochie is dat vooral de pastorale inhoud geworden van het sacrament van het Vormsel. Iets waar je in een protestantse gemeente jaloers op zou kunnen worden. Er zijn voorbeelden van gemeenten die elk jaar een speciale dienst wijden aan de groep jongeren. Ds. Nico van Tellingen uit Gorinchem zette onder titel "scharniermomenten" het volgende idee op www.idee-en-kerk.nl. "Een ander scharniermoment: *jongeren die achttien worden. Voor hen heb ik een felicitatiebrief gemaakt die hen wordt toegezonden. Velen zijn dan al met één been buiten de kerk komen te staan. Achttien worden is voor velen een bewust ervaren scharnierpunt en daar mag ook best vanuit de kerk*

aandacht voor zijn. Niet om ze te paaien, wel om ze een stukje verdiende aandacht te geven en het contact open te houden. Een voorbeeld van zo'n brief is bij Nico van Tellingen op te vragen.

Verder snuffelend in deze rubriek vond ik een bijdrage van dr. Conny Aalbersberg-van Loon, Emmeloord die dergelijk scharniermomenten benoemd als: levenslooppunten. Ze schrijft: *'Mensen met één been in de kerk' komt je zeker tegen bij rouw- of dankdiensten als kinderen (40/50 jaar) afscheid moeten nemen van een van hun ouders. In de voorbereiding van zo'n afscheidsdienst komen vaak ook hele persoonlijke zaken aan de orde. Bijvoorbeeld het geloof van hun ouders en hoe het met hun eigen geloof is vergaan. Door zo'n gesprek en de intensieve betrokkenheid bij de voorbereiding en uitvoering van de dienst, ontstaat er een band met hen die verdergaan. Maak daar ruimte voor, neem er de tijd voor.* Het is vooral een oproep aan collega-predikanten, maar ook iets wat pastorale medewerkers en bezoekende ouderlingen in hun oren kunnen knopen.

Ik reik u graag nog een derde tip aan. ds. Janet van der Spek uit Amsterdam geeft de suggestie om de mensen die niet naar de kerk komen de mogelijkheid te bieden zelf een dienst samen te stellen. Een dienst dus die wordt voorbereid voor *mensen met één been in of uit de kerk en andere bultenaars en mankpoters ... Geef ze alle vrijheid, maar ook wat structuur... wie weet wordt het een plek waar tieners samen komen en meedoen.*

Mijn eigen ervaring is dat tieners zich goed thuis voelen in een vieringen waarin hun eigen muziek wordt gedraaid. Popmuziek, nee niet eens reli-pop... gewoon muziek uit de top 40. Het kan heel aangrijpend zijn om die teksten in een bepaald verband te horen. Als een zanger zijn spijt uitzingt over het feit dat hij een meisje absoluut niet serieus nam tijdens hun verkering, dan kan die gezongen bekentenis heel goed staan voor al die andere "zonden die beleden worden." Ik vermoed dat niet alleen tienermuziek de kerk zal binnenkomen als je de doelgroep van dominee Janet zijn gang laat gaan. Dan zullen op een gegeven moment ook Helmut Lotti en Andre Hazes hun intrede doen. Ik kom de laatste tijd opvallend veel mensen tegen die het helemaal hebben gehad met de muziekcultuur in onze kerken terwijl jongeren er helemaal niets van moeten hebben. Ik ben benieuwd naar wat er gebeurt als de gastvrijheid zich ook uitbreidt tot de muziek.

Pas geleden vonden jongeren die betrokken waren bij de voorbereiding van een oecumenische jongerendienst, het maar niks dat er in de kerken zoveel met woorden en zo weinig met beelden wordt gecommuniceerd. In een dienst over "geloofwaardigheid" waarin Jezus ook ons tot vissers van mensen bombardeerde, toonden we parallel aan de "preek" een aantal foto's, die inderdaad hun eigen taal spraken, bij de woorden van de voorganger. Een beamer, wat plaatjes van het internet, bijeengebracht in een powerpointpresentatie doet dan wonderen. Je

wilt immers graag dat die gasten zich thuis voelen in jouw herberg... In de kroeg klinkt ook niet alleen de lievelingsmuziek van de kastelein... dus maak je in de kerk als herberg wat ruimte voor de beeldcultuur, toch?

Ik heb maar een klein deel van de ideeën op de site aangestipt en daar wat eigen gedachten en ervaringen aan toegevoegd in de hoop dat u er eens gaat kijken op www.idee-en-kerk.nl.

Ton Heijboer

*Ton Heijboer is
bestuurslid
(penningmeester)
van de stichting
Leve de Kerk.*

30^e Kirchentag in Hannover

Dit jaar vindt de Duitse protestantse Kirchentag plaats in Hannover van 25 t/m 29 mei.

Naar verwachting zullen er opnieuw minimaal 100.000 deelnemers komen waarbij meer dan de helft jonger is dan 30 jaar. De Duitse Kirchentag zal de grootste internationale oecumenische bijeenkomst van Europa in 2005 zijn, nu opnieuw 4.000 tot 5.000 mensen van buiten Duitsland als deelnemers verwacht worden. Bij elke Kirchentag zijn tussen de 400 en 500 mensen afkomstig uit ons land. Nederlandse bezoekers, die individueel of in groepsverband aan de Kirchentag willen deelnemen.

Het motto van deze Kirchentag is genomen uit Deuteronomium 6 vers 20a: *Wanneer je kind je morgen vraagt...* Met dit motto wil de leiding van de Kirchentag tot uiting brengen dat de perspectieven die we kinderen meegeven belangrijk

zijn voor onze samenleving van vandaag en morgen en voor de verantwoordelijkheid die we hierbij dragen. Hoe wordt er met kinderen gesproken? Welke bagage geven we 'onze' kinderen mee? Met 'onze' kinderen worden niet alleen de kinderen van eigen vlees en bloed bedoeld, maar alle kinderen. Want kinderen spiegelen zich aan volwassenen, bewust en even vaak onbewust nemen ze over wat ze volwassenen horen zeggen en zien doen.

Daarbij is het op 18 mei, 60 jaar geleden dat voor Duitsland de oorlog voorbij is.

Weten 'onze' kinderen nog wat er 60 jaar geleden is gebeurd? Weten kinderen en jongeren voldoende, zodat deze geschiedenis zich niet ongemerkt weer inzet en kan herhalen?

Het thema zal aan de orde komen in vieringen, lezingen, bijbelstudies, forumgesprekken. Ook in meer cultureel getinte vormen, zoals theater, cabaret, muziekuivoeringen en dans zal het thema voor het voetlicht komen. Op de 'Markt der Mogelijkheden' presenteren ruim 700 groepen zich uit Duitsland en andere landen. Het multiculturele karakter van Hannover is in het programma is dit terug te vinden door de interreligieuze inbreng en deelname.

Deelname aan de Kirchentag kost per persoon 79 euro, onder voorwaarden 49 Euro en voor families 129 Euro. De prijzen zijn inclusief de documentatie, inclusief de openbaar vervoerkaart en inclusief vrij toegang voor het 'Museen Hannovers' tijdens de Kirchentag. Ook enkel weekenddeelname is interessant.

Voor Nederlandse deelnemers is het mogelijk met een groepsreis per trein naar Hannover te gaan waardoor de reiskosten lager zullen zijn.

Een opgave formulier en verdere informatie kunt u krijgen bij: Corry Nicolay, Nederlands contactpersoon namens de Protestantse Kerk in Nederland, Leeuwarderstraat weg 220, 869 AC Nieuwebrug, tel: 0513-632973, fax: 0513- 671116. e-mail corrynicolay@het-net.nl. Voor informatie: www.kirchentag.de.

Wegwijzer in zingeving

Uniek informatiecentrum

In Leeuwarden vindt u het unieke Centrum voor Levensbeschouwing. Wie er binnen komt, kijkt verbaasd naar het grote aantal titels op het gebied van godsdienstige vorming en levensbeschouwing dat hier op systematische wijze is ondergebracht. Boeken, bijbels en kinderbijbels, tijdschriften, videobanden, diaserie's, methoden voor godsdienstonderwijs, catechesemateriaal, cd-rom's en leskisten: het staat allemaal overzichtelijk en toegankelijk in het informatiecentrum.

De website www.levobieb.nl geeft toegang tot de databank van het informatiecentrum. Via deze website kunt u materialen reserveren, die u vervolgens kunt afhalen. Toezenden is eveneens mogelijk.

Dit centrum is de voortzetting van de afdeling LEVO/Katechetisch Centrum van GCO Fryslân (een centrum voor educatieve dienstverlening). Jarenlang nam deze afdeling een belangrijke plaats in in de materiaalvoorziening en gedachtevorming op het gebied van kerkelijke catechese en godsdienstige vorming in het basisonderwijs.

Kenniscentrum en nieuwe organisatie

Financiële en organisatorische overwegingen brachten GCO Fryslân ertoe, partners te zoeken om een doorstart van LEVO/Katechetisch Centrum mogelijk te maken. GCO-Fryslân vond deze in de Christelijke Hogeschool Nederland en de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden. Onder de nieuwe naam Stichting Centrum voor Levensbeschouwing richt de organisatie zich, als voorheen, op iedereen die betrokken is bij catechese, kindernevendienst en geloofsopvoeding. Wilt u een bijzondere dienst, een preken-serie of een bijeenkomst voorbereiden? U kunt een thematische zoekopdracht geven. Tegen een vergoeding wordt in overleg een materialencollectie samengesteld.

Voor het onderwijs verzorgt het centrum begeleiding op het gebied van identiteit en godsdienstige- en levensbeschouwelijke vorming.

Het Centrum voor Levensbeschouwing ontwikkelt zich tot een kenniscentrum. Door middel van het aanbieden van workshops reikt het mensen informatie en verdieping aan op het gebied van zingeving en levensbeschouwing. Een

auteurs: Arda de Boer-van Veen en Jan Melein)

workshopfolder kunt u aanvragen op onderstaand adres. Daarnaast worden kennisdiensten aangeboden aan scholen en bedrijven. Studenten vinden er studiemateriaal voor het maken van scripties en projecten op het gebied van levensbeschouwing.

Catechese-uitgaven

Samen met uitgeverij Narratio blijft het Centrum voor Levensbeschouwing werken aan de ontwikkeling van catechesemateriaal. Voorbeelden: *Kinderleerhuis* van Jikke Spoelstra, *Geloven is samenhang* van Cees Glashouwer, *Reisverhalen* van Henk Teeuwen en de serie *Praten met de ander*, *Onderweg met de ander* en *Vragen naar de ander* van Arda de Boer-van Veen.

Informatie en openingstijden

Centrum voor Levensbeschouwing
Rengerslaan 10 (locatie Bouhof van de NHL)
8917 DD Leeuwarden
Telefoon: (058) 2934565
E-mail: info@centrumvoorlevensbeschouwing.nl
Website: www.centrumvoorlevensbeschouwing.nl
Databank www.levobieb.nl
Geopend: maandag t/m vrijdag, 8.30-17.00 uur

Op 24 mei, van 15.00 – 21.00 uur organiseert het Centrum voor Levensbeschouwing te Leeuwarden samen met de Sectie Educatie van de Raad van Kerken in Fryslân het jaarlijkse *Open Huis Catechese*. Ieder die belangstelling heeft voor en betrokken is bij de kerkelijke catechese is welkom.

Kennismaken en bijblijven

Tijdens het *Open Huis Catechese* kunnen bezoekers ideeën opdoen voor het nieuwe catecheseseizoen; kennismaken met nieuwe materialen en ontwikkelingen in de kerkelijke catechese; mensen ontmoeten die werken in en voor de kerkelijke catechese.

Er zijn presentatiestands; het Centrum voor Levensbeschouwing is doorlopend geopend en men kan deelnemen aan het 'tafelgesprek'. In workshops komen onder meer aan bod: Cd-rom *Speelbijbel*; Kinderen aan het Avondmaal; Flexcatechese; Jongerenmagazine GRIP; Werken met de Nieuwe Bijbelvertaling.

Informatie

Een informatiefolder met het programma van het Open Huis Catechese 2005 kunt u aanvragen bij het Centrum voor Levensbeschouwing; zie voor het adres het artikel over dit centrum hiernaast.

Jan Melein

Site Seeing

Handleiding voor webontwerpers met aanbevelingen om het internet beter toegankelijk te maken voor zienden, slechtzienden en blinden.

Wij vroegen Hugo Moret, webmaster van w, het boek te lezen en er een reactie op te geven.

Het boek is in het Engels geschreven. De CD-Rom bevat het hele boek in het nederlands als PDF-file.

Ik mis de tabel met de shortcuts die blinden/slechtzienden gebruiken om te browsen. Juist omdat ik zelf wel kan 'muizen' weet je die shortcuts niet. Om je te kunnen verplaatsen in de (on)mogelijkheden moet je zo werken. Pas dan wordt zichtbaar hoe je een website moet inrichten/aanpassen.

Eigenlijk moet zo'n boek beginnen met een cursus: hoe beweeg ik door pagina's ZONDER muis. He aloude WordPerfect gevoel met toetscombinaties dus.

Het is voor webmasters van belang dat zij dit boek lezen en van daaruit ook kritisch naar hun eigen website 'kijken'. Het behandelt daarom ook alle mogelijke technieken die op websites in gebruik kunnen zijn. Java, forums etc. Niet alleen voor ingevoerden maar ook als eye-opener.

Al jaren volg (en help) ik een collega die als blinde met windows werkt en met haar leesregel werkelijk kan toveren op de PC. Daar heb ik al veel van geleerd. Zo weet ik dat zij een pagina benadert als tekstpagina of 'kijkt' naar de url's op die pagina. Met een 'oortje' (oortelefoontje) wordt steeds voorgelezen wat in het actieve veld staat. Moet je je voorstellen: haar andere oor heeft ondertussen een klant aan de telefoon! Wij 'pesten' haar ook door haar monitor uit te zetten of weg te draaien terwijl ze werkt. Dat stoort haar natuurlijk helemaal niet, wij kunnen alleen niet meer zien wat ze doet.

Site Seeing,
Henk Snetzelaar
en Eric Velleman,
147 pag. incl CD
isbn 9071534340
€ 22,50

Wie straks wil herdenken, moet nu aan de slag

Gorinchem, oudejaarsmiddag half drie, melden de eerste deelnemers aan de gedachtenisdienst zich in het Stiltecentrum In de Toren, in de binnenstad van Gorinchem. Toen even na drie uur de plechtigheid begon, waren er zoveel mensen gekomen, dat de deuren nauwelijks dicht konden. Met ruim 125 mensen waren er, vijf keer zoveel mensen dan vorig jaren. Een teken dat er behoefte is aan het afsluiten van een overlijdensjaar in een gemeenschappelijk bijeenkomst. Maar ook een teken dat mensen in de informatiestroom die over hen heen komt, zich niet of althans minder aangesproken voelen, dan wanneer er een persoonlijke uitnodiging in de brievenbus valt. Wat was er anders gegaan?

In 2002 en 2003 werd via de lokale huis-aan-huisbladen en de kerkelijke pers duidelijk gemaakt wat de invulling was: iedereen - familie, vrienden, burens, klasgenoten - was welkom. Namen worden genoemd, een kaars wordt aangestoken, de lijst met namen krijgt een blijvende plaats en de locatie is neutraal. De aanwezigheid van de burgemeester tekent het doel: 'Gorcum neemt afscheid van haar overleden inwoners'.

De dankbaarheid van de twintig aanwezigen hebben de werkgroepleden ervaren als 'daar doen we het tenslotte voor'. Maar twintig...

Tijdens evaluatie in 2003 werd besloten om een persoonlijkere benadering te proberen, zonder dat daarbij de privacy in het geding komt.

Vanaf januari 2004 wordt aan de hand van de overlijdens- en condoleanceadvertenties een bestand gemaakt van de overledenen en de contactpersonen en eventuele bedrijfs- en verenigingsrelaties. Elke week met

de huis-aan-huis-bladen bij de computer om de gegevens over te nemen. Een bestand dat zo wordt opgeslagen dat het straks gepersonaliseerde brieven kan produceren als uitnodiging. Elke week een half uur werk, vormen op dit moment ruim 300 overledenen met hun gegevens.

Begin december gingen bijna 340 persoonlijk gerichte brieven naar de contactadressen uit de overlijdensadvertenties en ook nog eens 30 naar bedrijven en organisaties, die een condoleanceadvertentie hadden geplaatst. Om een indruk te krijgen van de toeloop werden belangstellenden verzocht zich aan te melden 's avonds op een speciaal telefoonnummer.

Ruim 125 mensen waren er, vijf keer zoveel mensen dan vorig jaar!

De grote opkomst is voor de organisatie absoluut een reden om door te gaan. Meteen de eerste week is weer begonnen met het opbouwen van het nieuwe adressenbestand. Daarin staan ook de overledenen van november en december 2004, want voor die nabestaanden bleek het verlies nog te dichtbij om toen al aan een dergelijke bijeenkomst te kunnen deelnemen.

Leen van den Herik
secretaris
'Gorinchem herdenkt'.

Stichting Midden Onder U

De oorsprong van 'Midden onder U...' ligt in het voormalige minderbroederklooster te Maastricht. De Stichting biedt liturgieondersteunende teksten aan voor de werk-, zon- en feestdagen, zoals schriftuitleg (van hoofdzakelijk de evangelieperikopen), overweging of

preekvoorbeelden, suggesties, communiegebeden, voorbeden en materiaal voor vieringen met kinderen.

Ook geeft zij thematische Werkkaternen en liturgieboekjes uit voor vele gelegenheden. Een zeer ruim aanbod aan materiaal waar katholieken én oecumenische protestanten voor hun liturgie uit kunnen putten.

inhoud, omvang en bestellen:
www.kerkboek.nl
 Postbus 8471,
 3505 RC Utrecht
 Tel. 030-2936807

Verkrijgbaar zijn:

WK1B	Teksten voor samenstellen huwelijksvieringen € 10,-
WK2	Woorden van afscheid, voor uitvaart en crematie € 10,-
WK3	Doopvieringen, individueel en gezamenlijk € 10,-
WK4	Gedenkwaardig, vieren van jubilea en feesten € 10,-
WK5	Voor bij de tijd, bezinning rond 'tijd en eeuwigheid' € 10,-
WK6	Eerste communie, liturgieteksten en gebeden € 10,-
WK7	Verhalen vertellen-1: 145 sleutelverhalen € 10,-
WK8	Gebedsviering: 17 thematische vieringen € 10,-
WK9	teksten en gebeden voor tien Boetevieringen € 10,-
WK10	Als het Woord tot leven komt, narratief bijbellezen € 10,-
WK11	Vieringen met kinderen, voor 12 diensten € 10,-
WK12	Verhalen vertellen-2: 100 verhalen en teksten € 10,-
WK13	90 Voorbeden met verschillende intenties € 10,-
WK14	Communieviering: gebed, belijdenis, zegen € 10,-
WK15	Woorden van nabijheid, voor ziekenpastores € 12,-
WK16	Voor dienst(en) over 'Neem nou Prediker' € 12,-
DK	Doop van een kind, liturgie én herinneringsboek € 6,00
WG	Met water en geest, doop & vormsel volwassene € 6,00
OH	Onder uw hoede, ziekenzalving en -zegen € 6,00
UDV	Uitvaartdienst - voorgangersboekje met teksten € 6,00
UDG	Uitvaartdienst - om mee te bidden en zingen € 2,00
WC	Communiegebeden en -teksten € 6,00
GZ	Gezegend ben je, teksten voor het pastoraat € 7,00
EG	Eenvoudig gezegd, korte vieringen bij dementie € 8,25
KW1	Kruisweg 1: staties met overweging en gebed € 3,00
KW2	Kruisweg 2: staties in relatie tot mensenrechten € 2,50
KW3	Kruisweg 3: Op leven en dood, staties met tekst € 7,00
CT	Communie thuis: gebeden en tekst voor zieken € 5,00
ISG	In stilte gezegend: teksten voor bezinning € 5,00

contact

verschijnt viermaal per jaar als tijdschrift en tweemaal per jaar een **contact**-special.

volgende keer **contact**: verschijnt eind juni 2005

eindredactie:
 contact@narratio.nl
 Leen van den Herik
 Daan van der Waals

auteurs: staan vermeld bij de artikelen

redactionele bijdragen: alleen na overleg met de eindredactie.

abonnementen:
 uitgeverij NARRATIO
 Postbus 1006
 4200 CA Gorinchem
 tel (0183) 62 81 88

jaarabonnement: € 12,50
contact wordt op het milieuvriendelijke papier Bioset gedrukt.
 issn 1571-0947

Wilt u het abonnementsgeld betalen?

Abonnees betalen met de **mee gezonden** acceptgiro of girotel het abonnementsgeld **contact** 2005 € 12,50, naar rekening 2127664 t.n.v. Narratio abonnementenrekening, Gorinchem

Vlaamse abonnees maken het bedrag over naar KBC-Mechelen rek. 733.009 137 430 t.n.v. Narratio

Abonnee worden?

Schrijf of stuur een email met uw naam, adres en email (als u gratis de digitale uitvoering wenst te ontvangen) naar de adressen zoals opgenomen in het colofon.

Liturgische

bibliotheek

De Nieuwe Bijbelvertaling
Kerk- en huisbijbel in een groot formaat (14 bij 21 cm) waarin met een prettig leesbare en duidelijke letter de complete bijbeltekst is weergegeven. Deze uitgave is in twee kleuren gedrukt (zwart en rood) en verschijnt met en zonder deuterocanonieke (DC) boeken. zonder DC 5392610 ca. € 42,50 met DC 5392629 ca. € 47,50

De Naardense waar 'ie hoort: op de kansel!

De Naardense bijbel is een heerlijke vertaling om voor te lezen. Iedereen die plezier in voordracht heeft, kan hier genoeg aan beleven. Ritme, herhaling, woordspel en alliteratie. De uitgave beslaat 1700 bladzijden in de dunste soort gewoon papier. De derde druk is leverbaar. Prijs € 66, bestelnr. 656406.

BeeldSpraak werd geschreven in de goede bijbelse traditie van spreken in gelijkenissen, ont-hullen wat verborgen is. December 2004 verscheen de herziene 2e druk waarin dertig extra Lucasverhalen zijn opgenomen. 544 pag. € 19,50 bestelnr 639205

Gebet van de week
Wekelijks een gebedskaartje in het formaat van een ansichtkaart. In een display in de hal van de kerk. Om mee te nemen naar huis, mee te geven naar zieken of als meditatieve tekst of vergaderopening. Gemeenten kunnen zich abonneren op maandelijks toezending van een PDF-bestand met vier gebeden. Deze kunnen in eigen beheer in het benodigde aantal worden vermenigvuldigd. De display is bij de prijs (€ 26,- per jaar) inbegrepen.

Verzameld Liedboek
Eind 2004 verscheen bij uitgeverij Kok dit gebonden boek met meer dan vijfhonderd psalmen, liederen, beurtzangen, tafelgebeden, voorbeden en acclamaties van Huub Oosterhuis. Het doel van deze liederen is om gezongen te worden, maar het is ook een mooie uitgave om te citeren bij opening of sluiting van vergadering, of als een (dag)boek te lezen. 992 blz. € 37,50, bestelnr. 7780201

Taizé Instrumental
Een CD met instrumentale muziek bij bekende Taizé liederen. Te gebruiken als begeleiding of als meditatieve sfeermuziek. Nummers als Laudate omnes gentes, Bless the Lord, Ubi caritas, Jésus le Christ, Nada te turbe, Bleibet hier, Jesus remember me, Christe Salvator, Nunc dimittis. € 20,-.

Tussentijds
Aanvullende liedbundel bij het Liedboek voor de Kerken. Tussentijds biedt een verzameling van zo'n 200 liederen die hun waarde in de eredienst ruimschoots hebben bewezen. De indeling van de bundel is gericht op het liturgisch gebruik in de kerken. Nieuw is de serie zondagsliederen bij het Gemeenschappelijk Leesrooster. Verschijnt februari, ca. 320 blz., ca. € 15,00, bestelnr. 509817.

International Spiritual Songbook: meer dan 100 liederen uit verschillende tradities voor gebruik in de kerk, maar ook door (jongeren) koren en bij internationale ontmoetingen die uitmonden in een viering. **Let's sing**: het 'songbook' van de WereldJongerenDagen Prijs € 9,90. bestelnummer 77610.

Alle genoemde uitgaven zijn te bestellen bij

www.kerkboek.nl (Postbus 8471, 3505 RC Utrecht)